

Oslo tingrett - TOSLO-2004-4467

Instans	Oslo tingrett - dom
Dato	2004-03-17
Publisert	TOSLO-2004-4467
Stikkord	Strl § 270 jf. § 271, legemiddeloven § 31 jf. § 24.
Sammendrag	Mann, 34 år, dømt til fengsel i ett år, samt til å betale kr 523.307 til Rikstrygdeverket v/--- Trygdekontor. Tiltalte er funnet skyldig i grovt trygdebedrageri over ca. 4 år med en vinning på kr 586.039. I straffeskjerpende retning legger retten vekt på at beløpet er stort og at bedrageriet har pågått over en relativt lang periode. Videre har retten lagt vekt på at bedrageriet har skjedd i samarbeid med en lege. Samtidig som tiltalte har hevet uførepensjon har han ledet restaurantvirksomhet og hatt betydelige inntekter. Retten har ikke funnet at det foreligger formildende omstendigheter i saken. (Sammendrag er utdrag fra dommen ved Lovdata).
Saksgang	Oslo tingrett TOSLO-2004-4467 MED-OTIR/09.
Parter	Den offentlige påtalemyndighet (Politadvokat Torunn Gran) mot A (Advokat John Christian Elden).
Forfatter	Tingrettsdommer Claus Brynildsen. Meddommere: Arild Dahl, Kari Øyen Lindalen.

Etter rådslagning og stemmegivning for lukkede dører ble det for åpne dører avsagt slik

dom:

A, født 0.0.1970, bor i ---gata 3, Oslo, for tiden i varetektsfengsel i Ringerike fengsel. Han er skilt, med forsørgelsesbyrde for 4 barn, uføretrygdet, med uførepensjon på ca. kr 7.600 per måned, uten formue.

Ved Oslo statsadvokatembeters tiltalebeslutning av 11. februar 2004 - rettet av møtende aktor - ble han satt under tiltale ved Oslo tingrett for overtredelse av:

I

Straffeloven § 270, 1. ledd nr. 1, jfr. 2. ledd, jfr. § 271, for i hensikt å skaffe seg eller andre en uberettiget vinning ved å fremkalle, styrke eller utnytte en villfarelse, rettsstridig å ha forledet noen til en handling som voldte tap eller fare for tap for ham eller den han handlet for, idet bedrageriet anses som grovt, særlig fordi handlingen har voldt betydelig økonomisk skade, den skyldige har foregitt eller misbrukt stilling eller oppdrag, eller han har forledet allmennheten eller en større krets av personer, eller medvirket til dette.

Grunnlag er følgende forhold eller medvirkning til dette:

I perioden fra 2. september 1999 til 30. september 2003 i Oslo, forledet han ansatte ved --- trygdekontor til å tilstå og utbetale seg til sammen kr 586.039,- i uberettiget uførepensjon, ved å fremlegge legeerklæringer med uttalelser om at han p.g.a. sykdom var ervervsmessig 100% varig ufør. Han fortiet at opplysningene var uriktige, idet han var arbeidsfør i sykepengeperioden og for øvrig at hans inntektsevne ikke var varig nedsatt med minst halvparten, slik at det oppsto tap eller fare for tap for trygdeetaten.

II

Vegtrafikkloven § 31, 1.-3. ledd, jfr. § 22, 1. ledd, hvorefter ingen må føre eller forsøke å føre motorvogn når han er påvirket av alkohol (ikke edru) eller annet berusende eller bedøvende middel.

Grunnlag er følgende forhold:

Tirsdag 26. august 2003 i Kirkeveien i Oslo, førte han VW Passat personbil med kjennemerke B***** , til tross for at han var påvirket av narkotika.

III

Legemiddelloven § 31, 2. og 4. ledd, jfr. § 24, 1. ledd, for uten lovlig atkomst å ha brukt narkotika.

Grunnlag er følgende forhold:

I august 2003 i Oslo, brukte han kokain.

Under hovedforhandlingen frafalt aktor tiltalens post II.

Hovedforhandling ble avholdt i tiden 8-12. mars 2004. Tiltalte møtte og avga forklaring. Han erkjente seg ikke straffeskyldig etter tiltalens post I og II og straffeskyldig etter post III. Det ble avhørt 15 vitner.

Aktor nedla slik påstand:

1. Tiltalte dømmes i henhold til tiltalen til en straff av fengsel i 1 år og 2 måneder. Til fradrag i straffen går pr. i dag 103 dager i utholdt varetekt.
2. Tiltalte dømmes til å betale erstatning til Rikstrygdeverket v/--- trygdekontor med til sammen kr 523.307.
3. Tiltalte dømmes til å betale saksomkostninger fastsatt etter rettens skjønn.

Forsvarer nedla slik påstand:

A frifinnes.

Retten skal bemerke:

Sakens bakgrunn

Tiltalte er født og oppvokst i Libanon. Han har opplyst at han deltok i krigen i Libanon i flere år. I 1990 reiste han til Tyskland og i 1991 til Sveits. Der traff han en norsk kvinne som han giftet seg med. I 1992 flyttet han sammen med ektefellen til Norge. Han tok kurs i mekaniske fag/sveising i ca 2 år. I 1993/1994 begynte han å arbeide som sveiser i ---. Der arbeidet han frem til januar 1997. Han skilte seg og reiste til Oslo i begynnelsen

av 1997. I 1997 skal han ha vært arbeidsledig. I 1998 arbeidet han noen måneder ved --- Grill og senere i 1998 en kort tid i firmaet --- Import. Han var noe nær sammenhengende sykemeldt i perioden august 1998 til september 1999, blant annet med diagnosen panikkangst og depresjon. I september 1998 ble han pasient hos dr. B.

27. september 1999 skrev B en legeerklæring ved krav om uførepensjon. Diagnosen var «Vedvarende unnvikende personlighetsforstyrrelse etter katastrofale livshendelser (PTSD)», dvs post-traumatisk stresslidelse. Under overskriften «VURDERING» konkluderte B med at den medisinske lidelsen har medført varig funksjonsnedsettelse og at tiltalte er medisinsk og ervervsmessig 100% varig ufør.

På grunnlag av Bs legeerklæring innvilget --- trygdekontor i desember 1999 100% uførepensjon med virkning fra 2. september 1999. Den 20. oktober 2003 anmeldte Rikstrygdeverket tiltalte for grovt bedrageri.

Skyldspørsmålet

Tiltalte har ikke erkjent straffeskyld for grovt bedrageri av --- trygdekontor. Han forklarte at han lenge har hatt psykiske problemer, blant annet i form av depresjon, angst og søvnproblemer, etter krigsdeltakelse i Libanon. I 1997 oppsøkte han lege første gang for lidelsen. Han var hos flere leger før han til slutt gikk til B i 1998. Etter hvert måtte han slutte å arbeide på grunn av sykdommen. B sa at han ikke kom til å bli frisk og han søkte uførepensjon i 1999. Tiltalte forklarte at innholdet i Bs legeerklæring er riktig og at han har vært syk hele tiden mens han har mottatt uførepensjon. De psykiske lidelsene skal ha blitt verre i løpet av varetektstiden.

Hans befatning med restaurantvirksomhet var bare passiv kapitalplassering av penger som han hadde lånt av C og broren D. Noen ganger har han hjulpet kamerater som drev restauranter. I forbindelse med at han skulle hente grønnsaker 2-3 ganger i 2002, fikk han fullmakt fra restauranten restaurant1 i X. Det hendte også at han la ut penger for restauranten ved å belaste kredittkort. Når han fikk tilbake utlegget, nedbetalte han kreditten umiddelbart.

Retten er kommet til at bevisene for grovt trygdebedrageri er tilstrekkelige for domfellelse. Ved bevisvurderingen har retten særlig lagt vekt på følgende:

1. Funn av dokumenter vedrørende restaurantdrift

Tiltalte har 2 barn med C. Av en libanesisk vielsesattest fremgår det at tiltalte og C giftet seg i Z 14. oktober 1999. Tiltalte har forklart at dette dokumentet ikke er gyldig i Norge. 20. november 2003 ble en leilighet i ---veien 8, som disponeres av C, ransaket av politiet. Politiet fant både dame- og herreklær, samt medisiner merket med tiltaltes navn. Retten legger til grunn at C og tiltalte bodde sammen i ---veien 8 i Oslo frem til høsten 2003.

Politiet beslagla 2 PC'er med lagrede dokumenter og en rekke dokumenter i papirutgave. Mange av disse dokumentene gjelder drift av restauranter. Noen av dokumentene refererer direkte til tiltalte og viser etter rettens oppfatning at han (og C) var involvert i driften av flere restauranter fra mars 2001 til høsten 2003. Andre dokumenter - blant annet søknad om skjenkebevillinger, arbeidslister, menyer - inneholder ikke tiltaltes navn. At dokumentene befant seg i ---veien viser likevel at tiltalte og C var involvert i restaurantdriften.

I et dokument datert 28. mars 2002 gir E - som var formell eier - prokura/fullmakt til A for restauranten restaurant2 i X. Dokumentet lyder slik:

«Det gis med dette fullmakt til: A, f. 0.0.1970. Fullmakten gjelder for alle disposisjoner for driftsselskapet restaurant2 as, herunder restaurant2, ---gt. 13-2.etg, X. Fullmakten gjelder uten begrensninger, også under mitt fravær. Kopi av firmaattest medfølger fullmakten.»

Tiltalte har forklart at han fikk fullmakten fordi han 2-3 ganger hentet grønnsaker for restauranten på kreditt. Etter rettens syn er det ikke samsvar mellom fullmaktens innhold og et slikt formål. Tiltaltes forklaring på dette punkt er høyst utilfredsstillende og svekker etter rettens oppfatning hans troverdighet.

Tiltalte ble også gitt fullmakt/prokura for alle disposisjoner vedrørende M Y AS i dokumenter datert 10. mars 2001, 10. august 2002 og 1. oktober 2002. Fullmakten av 1. oktober 2002 sier:

«Denne fullmakten gjelder uten begrensninger, A innehar også retten til å foreta alle disposisjoner for firma, herunder avgjørelser for bedriften generelt og økonomisk. Hr A har signaturrett på alle dokumenter. Fullmakten gjelder ved mitt fravær og er ikke tidsbegrenset.»

Tilsvarende fullmakt/prokura fikk tiltalte i dokument datert 1. januar 2003, for selskapet N AS, som drev restaurantene restaurant2 og restaurant1.

Stiftelsen ---, som ledes av B, leaset i følge regnskapsfører F 8-10 biler. Den 2. januar 2003 utstedte stiftelsen fullmakt til tiltalte hvor han ble gitt disposisjonsretten til en Mercedes Benz C200 CDI med registreringsnummer DK****.

I ---veien 8 ble det også funnet en kopi av et håndskrevet dokument - skrevet på notatark for Den norske lægeforening - hvor det fremgår at «G1» har betalt «A1» 401.500 +

5 000. Beløpet er i følge dokumentets tekst «Forskuddsbetalt til A1 (ink restaurant1 Aksjer) (Ls gjeld)». På grunnlag av andre beslaglagte dokumenter antar retten at «G1» er G, styreformann i M Y AS. «A1» er det navn som personene i restaurantmiljøet brukte på tiltalte.

Lagret på en IBM-PC fant politiet et dokument med overskriften «A1 UTLEGG restaurant APRIL/MAI». Totalt utlegg er summert til å være 344.990. Retten legger til grunn at «A1» er tiltalte og at utleggene gjelder diverse driftsutgifter for restauranten restaurant.

Av et håndskrevet dokument funnet i ---gaten 16 - lokaler disponert av Stiftelsen ---/B - fremgår det at «A1 har betalt 421.000» av diverse utgifter (Mercedes, lønninger, pizzaovn mv) på totalt 1 574.500. Videre er det skrevet:

«A1 til restaurant 421.000+ ca 334.665 = 755.665».

I et slettet dokument funnet på IBM-PC i ---veien er det funnet en søknad om American express-kort, datert 25. september 2003, hvor tiltalte undertegnet på vegne av N AS, som er et driftsselskap blant annet for restaurant4 i ---gate i Oslo.

Flere beslaglagte dokumenter viser at B også var involvert i den samme driften av restaurantene. Dokumentene viser at B og tiltalte hadde et omfattende økonomisk mellomværende.

Et dokument som ble funnet i ---gt. 16 har overskriften «Oppgjør med A1». Dokumentet starter med teksten: «Oppgjør for innsats i X 19.07.03». I rubrikken «sum» står det «-1 000.000». Retten oppfatter dette dithen at tiltalte skulle få kr 1 million for utført arbeid i restauranten restaurant2/restaurant1 i X. Retten legger til grunn at dokumentet er skrevet av B, jf bemerkningene nedenfor vedrørende den senere korrespondanse om oppgjøret mellom tiltalte/C og B. Etter en rekke fradragsposter fremgår det av oppstillingen at tiltalte har til gode kr 148.872.

Blant de beslaglagte dokumentene i ---gt. 16 fant politiet 2 dokumenter med overskriftene «Kommentar til dokument «Oppgjør med A1»» og «Dokument 2 - den opprinnelige avtalen mellom A1 og B.» Dokumentene er sendt på telefaks den 18. september 2003 fra --- Bokhandel, som ligger i samme område som ---veien 8. Retten legger til grunn at de to dokumentene er skrevet av tiltalte og C. Dette fremgår av Bs svar på kommentarene i telefaks av 18. september 2003. Dokumentene er åpenbart svar på Bs oppstilling kalt «Oppgjør med A1», se foregående avsnitt. Konklusjonen i dokumentet «Kommentarer til dokument ...» er at restbeløpet er 618.000 (og ikke kr 148.872 som Bs oppstilling forutsetter, se foregående avsnitt).

I «Dokument 2» konkluderes det med «en total på 2 200.000.»

Punkt B i «Dokument 2 ...» lyder slik:

«Kjøp og salg restaurant:

A1s utlegg 463000,- - 109000,- +344900

Full lønn C & A1 fram til mai +400000»

I telefaks/brev datert 18. september 2003 - stilet til «C og A1» svarte B på C og tiltaltes kommentarer til dokumentet «Oppgjør med A1.» Brevet har overskriften «Kommentarer til deres kommentarer.» B benektet i sin vitneforklaring at det var han som hadde formulert brevet. Retten fester ikke lit til Bs forklaring på dette punkt. Han vedkjente seg underskriften, men hevdet at det var hans bror H, som hadde skrevet brevet. H benektet dette. Svaret på brevet fra C og tiltalte, se nedenfor, viser etter rettens syn at de har oppfattet B som avsender. Tiltalte har benektet at brevet er stilet til ham. Brevet er som nevnt stilet til «C og A1». Dette indikerer meget sterkt at tiltalte - sammen med C - er adressat. Når man i tillegg sammenholder brevet med øvrige dokumenter som er beslaglagt, finner retten det åpenbart at brevet var til tiltalte. Bs og tiltaltes forklaringer på dette punkt svekker deres troverdighet.

Innholdet i brevet fra B viser at han selv og tiltalte har vært sterkt involvert i restaurantdrift. I brevet omtaler han tiltalte og C som ledere av restaurant2 i X. tiltalte omtales som Bs «partner». Han skriver:

«Den kvelden klaget A1 på at han har jobbet fra februar til oktober, sovet på gulvet og har slitet seg hele døgnet for små penger. Jeg kunne motargumentere at bedriften har betalt for kost, losji, private utgifter som transport, telefonlinjer osv. Hvis man blir ansatt et sted kan man heller ikke skape sideinntekter som en partner kan få lov til uten å dele med de andre. Tross alle sideinntektene og alt som bedriften dekket av utgifter ble vi enige om at vi godtgjør arbeidsinnsatsen i de 9 månedene til kr 1.000.000,-. Husk at dette tilsvarer kr 1.500.000,- hvit lønning pluss alle tilleggsgoder.»

Et håndskrevet dokument scannet inn på IBM-PC i ---veien har følgende tekst:

«restaurant kjøp 1,9 millioner -

A1 - C = lønn 6 måneder -

A1 vedlagt liste 334.000 + kjøtt 17 000

B til O nov. april 1 153.500

B til O mai+juni 425.000»

At B var involvert i restaurantdriften, fremgår også av et dokument funnet i ---veien med denne ordlyd:

«X, 22.05.02

Jeg, I, erkjenner med dette å ha mottatt kr 100.000,- i kontanter, og sjekk pålydende kr 100.000,-, totalt kr 200.000,- (avtale for utbet. 17.05.02)

Dette etter avtale inngått mellom B og I, for restaurant restaurant1.»

I brev fra restaurant2 og restaurant1 i X til tiltalte, datert 1. juli 2002, blir tiltalte tilbudt arbeid som sjåfør for restaurantene, som en 2 måneders prøveordning. Dokumentene som retten har redegjort for ovenfor, viser at tiltalte hadde en sentral lederrolle i driften av restaurantene i X og Y i 2002 og 2003. På denne bakgrunn er det merkelig at han på samme tid skulle få tilbud om en underordnet sjåførjobb for restaurantene. Forklaringen på «jobbtilbudet» må etter rettens oppfatning være at tiltalte i juli 2002 ble tatt i fartskontroll og fratatt førerkortet. I spesialisterklæring av 1. august 2002, stilet til advokat Karin Forbrigd, uttalte B i denne forbindelse:

«Han har vist stor innsats for å komme tilbake i delvis arbeid. Han får minstepensjon noe som ikke er mulig å leve med. Derfor har vi klart å skaffe ham attføringstilbud fra arbeidskontoret. Han venter på tilbud om kurs for å få førerkort for lastebil. I påvente av kurset har han fått tak i sjåfør-jobb for 2 restauranter i X. Utviklingen er unik og fascinerende for fagfolket rundt ham.

Noen dager siden hadde han lånt en sportsbil for å kjøre til X der han skal jobbe. Han har ikke kjørt bil over lang tid og var oppstemt pga muligheten som har åpnet seg i det siste. På vei tilbake til Oslo ble han stoppet av politimenn som hadde registrert høy hastighet. Han har ikke forstått mye av samtalen men er sikker på at han risikerer å miste sin førerkort for en periode. Dette har ført ham ned til en alvorlig depresjon siden alle mulighetene forsvinner pga hans primitive feil slik han kaller det. Han angrer på hendelsen og bebreider seg selv for alt som har gått galt. Han er klar over konsekvensene til lovbruddet og sannsynligvis attføringstilbudet også. Han er fortvilet, deprimert og bitter på seg selv. Hvis det finnes muligheter for å omgjøre straffen til annet enn inndrivelse av førerkort, vil jeg anbefale det av medisinske årsaker.»

Etter rettens syn er både brevet fra restaurant2/restaurant1 og Bs «spesialisterklæring» uriktige. De er skrevet for å søke å unngå at førerkortet til tiltalte beslaglegges/inndras. Bs erklæring viser at han ikke har motforestillinger mot å skrive bevisst uriktige medisinske uttalelser.

2. Lydopptak av samtaler

H, Bs bror, tok opp tre telefonsamtaler på lydbånd, sannsynligvis i slutten av 2002 eller begynnelsen av 2003. Lydbåndene ble funnet i hans leilighet i ---veien i Oslo. To av samtalene er mellom H og J, som arbeidet som dørvakt i restauranten restaurant2 i X en periode. Den tredje samtalen er mellom H og tiltalte. Innholdet i samtalen bekrefter etter rettens syn at tiltalte drev restauranten i X de første 8-10 månedene i 2002. I den første samtalen med J opplyser H at det var «C og A1» som ansatte J. I samtalen med tiltalte («A1») sier H at A1 leverte firmaet til ham i oktober. Tiltalte bekreftet dette i samtalen. Tiltalte sa at han har tatt ut penger og betalt fakturaer. Han uttalte at han «hadde svarte kroner hele veien hver måned» og at han hadde fått opp aksjene fra 700 til 2,5 mill. Videre sier tiltalte: «B har andre ting å gjøre. Du har til oppgave å gjøre denne jobben. Jeg trekket meg (utydelig) gjøre den andre jobb» og «Vi sender instruksjon til deg hvordan du skal gjøre det.»

3. Vitneprovene til K og F og Lillestølen

K har forklart at han arbeidet som servitør på restauranten restaurant1 i X fra begynnelse av 2002 til desember 2002, avbrutt av fravær fra august til oktober. I politiavhør av 16. januar 2004 forklarte K at personalet på møte i mars 2002 fikk vite at tiltalte og C var de nye sjefene for restauranten, og at de fungerte som sjefer frem til vitnet reiste til hjemlandet i august 2002. Vitnet skal ha blitt oppsagt i januar 2003. Under hovedforhandlingen bekreftet K politiforklaringen, men sa at han aldri fikk oppgaver fra dem. I januar 2003 ble han kontaktet av tiltalte som spurte om han ville ha ny jobb i restauranten restaurant1 i Y. Tiltalte og vitnet ble enige om at vitnet skulle stå som formell eier og driver av restauranten, men i realiteten skulle han være servitør og samtidig styre den i samarbeid med tiltalte. Han oppfattet seg som frontfigur for tiltalte. K forklarte at han oppfattet tiltalte som sjef for restauranten. Tiltalte tok hånd om alle kontanter og posten og betalte alle regninger, samt forskudd på lønn til ansatte. I april 2003 gikk restauranten konkurs.

F var regnskapsfører for stiftelsen --- og ---, som ble ledet av B, fra begynnelsen av 2003, med arbeidssted ---gt. 16 i Oslo. Hun førte også regnskap for restaurantene i Oslo, X og Y. Da hun begynte sitt arbeid var ikke regnskap for restaurant1, X, ført siden 1. september 2002. C hadde i følge F også kontor i ---gata 16. F trodde først at C var ansatt i ---/---, fordi hun hadde skrevet under hennes ansettelseskontrakt. Det var henne F hadde kontakt med vedrørende restaurantdrift, og det viste seg at C bare arbeidet med dette. F hadde lite kontakt med tiltalte, men så ham av og til på kontoret i ---gata.

Etter at restauranten i Y gikk konkurs i april 2003, fikk F vite av C at tiltalte og C skulle drive restauranten restaurant4 i ---gate i Oslo. Hun ble bedt om å ikke snakke om det til noen. Restaurant4 hadde drift i 2-3 måneder etter april/mai 2003. F regnskapsførte aldri lønn til tiltalte eller C. Hun stusset over dette. F visste ikke at tiltalte og C var uføretrygdet før hun leste det i avisen. Hun skjønnte da hvorfor de ikke fikk lønn. F oppfattet C og tiltalte som fullt arbeidsføre.

F forklarte at (stiftelsen) --- og --- leaset 8-10 biler. Kontraktene var misligholdt. Hun klarte ikke å finne ut hvem som var brukere av bilene, men de var ikke tilknyttet (stiftelsen) --- eller ---.

Restaurant2 AS, X, ble ved kjennelse av 13. januar 2004 besluttet tvangsavviklet på grunn av manglende revisor. Advokat Audun Lillestølen er bobestyrer i boet. Av foreløpig redegjørelse til X tingrett datert 19. februar 2004, supplert av advokat Lillestølen forklaring i retten, fremgår det at reelle eiere av virksomheten i følge opplysninger fra H var B, tiltalte og H med 1/3 eierandel på hver. H opplyste også at de som øvde reell innflytelse over selskapet var de tre eierne, samt C og Bs far. I følge Hs opplysninger til advokat Lillestølen fortsatte de tidligere eierne å ta penger fra driften etter overdragelsen. Tiltalte og C skal ha blitt engasjert for å vinne reell kontroll over virksomheten. For sin innsats skulle tiltalte få 1/3 eierandel. I følge H skal penger ha blitt tatt ut av virksomheten uten bokføring. Det skal ha blitt «trikset» med kassen. Dette skal ha ført til en konflikt mellom B, H og tiltalte og C.

4. Pengeoverføringer fra restauranter

Undersøkelser av bevegelser på tiltaltes private bankkonti viser pengeoverføringer fra restaurantene restaurant2, restaurant1, M AS og N AS med til sammen ca kr 350.000 i 2002 og 2003. Også dette indikerer at han har arbeidet for selskapene. Tiltalte har forklart at han har lagt ut penger for selskapene ved å belaste sine kredittkort, og at han kort tid etter har fått tilbake utleggene. Retten utelukker ikke at dette kan ha skjedd i noen tilfeller, men ikke i et slikt omfang som analysen av kontiene viser.

5. Pengeoverføringer til utlandet

Ut fra kontoinformasjon for tiltalte legger retten til grunn at han fra mai 2001 til juni 2003 har overført over kr 800.000 til utlandet. På den bakgrunn finner retten det bevist at tiltalte har hatt inntekter som er betydelig større enn uførepensjonen i samme tidsrom. Også dette gir en sterk indikasjon på at tiltalte har utført arbeid for restaurantene i Oslo, X og Y.

6. Innholdet i Bs legeerklæring

B skriver følgende i legeerklæring av 27. september 1999:

«1993 Fikk jobb på ---. Jobbet i en kort periode før han måtte flykte derfra.»

Det korrekte faktum er at tiltalte arbeidet som sveiser i --- fra 1994 til januar 1997.

B skriver også:

«Det er forsøkt rehabilitering flere ganger uten å lykkes.»

Det er ikke riktig at rehabilitering er forsøkt.

Legeerklæringen vedrørende tiltalte og erklæringen av desember 1999 vedrørende C er etter rettens syn påfallende like i punkt 3 «Funksjonsbskrivelse - restarbeidsevne».

De ovennevnte uriktigheter samt likheten mellom erklæringene, gir i seg selv grunn til å tvile på innholdet i erklæringen. Funn av «utkast» til legeerklæring og journal på IBM-PC i ---veien 8 gir enda sterkere grunn til å stille spørsmålstegn ved riktigheten av Bs legeerklæring av 27. september 1999. Det er også funnet et utkast til den ovennevnte «Spesialisterklæring» av 01.08.02 lagret på IBM-PC i ---veien. Tiltalte og B forklarte under hovedforhandlingen at de ikke visste hvorfor dokumentene var lagret på PCen. Retten finner dette svært påfallende.

7. Bs uttalelser til Oslo byfogdembete av 27. januar 2003

I ---veien 8 fant politiet et dokument som er stilet til «B». Retten legger til grunn at det er skrevet av C. Hun skriver følgende:

«Angående rettsforhandlinger/gjeldssanering

Siden det ble så kort tid til avreise, må jeg gjøre det på denne måten.

Konvolutt er lagt til deg med innkalling, samt dok (har lagt ved det som opprinnelig ble sendt til deg.

Dvs jeg trenger legens vurdering igjen (siden det sist gang ikke var nok) på at jeg er fullstendig ute av stand til å møte til den oppnevnte rettsforhandlingsdagen 12.02.03. Utsiktene må også understrekes å være meget svake til at jeg kan stille opp, senere (da de har spurt meg om dette - utsiktene).!

Vet ikke hvordan du formulerer det, men «sykdommen» i det siste er av så sterk karakter at det vil være uaktuelt å la meg stille (delvis inne sykehuset?)

Har rett til å la advokat forhandle i mitt fravær. Har lagt ved fullmakt.

Jeg ønsker at Karin Forbricht stiller i mitt fravær, kan du videreformidle dette ønsket til advokaten, om syk pasient som trenger støtte (bakgrunn, historikk og gjeld og alt i papirene). Jeg har ikke snakket med henne, da jeg både på grunn av tidsnød ikke rekker, men det viktigste: Jeg visste ikke hvor smart det er å la henne møte meg, da jeg ikke er sikker på hvor syk hun ser jeg er, dvs jeg mener det er bedre om du kan ta kontakt vedrørende en syk pasient? «

Etter rettens syn er brevet fra C et rent bestillingsverk på en legeerklæring som ikke er i samsvar med virkeligheten. Innholdet i brevet gir god grunn til å anta at C er langt mindre syk enn Bs legeerklæring av desember 1999 gir uttrykk for. B følger opp «bestillingen» i brev til Oslo byfogdembete, datert 27. januar 2003, hvor han skriver:

«Ovennevnte er innkalt til rettsmøte om tvungen gjeldsordning den 12.02.03 kl. 09:00. Hun lider av en alvorlig sinnslidelse og har store vanskeligheter å opptre rolig og adekvat i slik sammenhenger. Angst og frustrasjon er ikke noe vi klarer å få under kontroll med medisiner eller samtaler. Hun blir stadig innlagt for avlastning og rehabilitering. Hun er ikke i stand til å svare på noen ting, heller ikke redegjøre for noe. Hennes tilstedeværelse vil føre til større komplikasjoner i retten enn å avklare de faktiske forhold. Derfor anbefales rettsmøte uten hennes tilstedeværelse.

Hun ønsker at advokat Karen Forbrigd bistår henne i denne saken.»

Bs uttalelse er etter rettens syn åpenbart uriktig i sitt innhold. Opplysningene er gitt etter oppdrag fra C og uttalelsen er gitt samtidig med at C arbeider for B og har en sentral rolle i driften av flere restauranter. Retten er overbevist om at B vet at C ikke har en alvorlig sinnslidelse. Selv om den aktuelle uttalelse bare gjelder C, finner retten at fremgangsmåten gir grunn til å tro at også erklæringer avgitt vedrørende tiltalte er uriktig.

Vurdering av uttalelsene fra dr. Friberg 16. januar og 5. mars 2004

Dr. Friberg er lege i Kriminalomsorgen og har på grunnlag av samtaler med tiltalte konkludert med at han med stor sannsynlighet lider av kronisk post-traumatisk stresslidelse. Retten legger til grunn at legen bygger sin vurdering på opplysninger fra tiltalte selv og sannsynligvis også på Bs legeerklæring. Legen har neppe hatt mulighet til å kontrollere opplysningene og kan etter rettens syn åpenbart ikke være kjent med hvordan tiltalte faktisk har fungert før han ble varetektsfengslet. Fribergs uttalelser har etter rettens oppfatning liten bevisverdi.

Oppsummering

Tiltalte har i tiden 2001 til 2003 vært i ledelsen ved driften av flere restauranter i Oslo, X og Y. Hans aktivitet var langt mer omfattende enn det en passiv kapitalplassering skulle tilsi. Aktiviteten viser at tiltalte har hatt et helt annet funksjonsnivå enn det som fremgår av Bs legeerklæring av 27. september 1999. Det foreligger ikke konkrete bevis for at tiltalte i 1999 og 2000 var i tilsvarende aktivitet. Aktiviteten fra og med 2001 kaster imidlertid lys over hans funksjonsnivå i tiden forut. I praksis finner retten å kunne utelukke at tiltalte i 1999 og 2000 hadde betydelig nedsatt ervervsevne, for deretter å bli så frisk at han kunne arbeide i ledelsen av flere restauranter i tiden 2001 til 2003. Det er oppsiktsvekkende og forhåpentligvis svært uvanlig at en psykiater skriver erklæringer hvor en pasient erklæres å være 100% varig ervervsufør og relativt kort tid senere går inn i forretningsmessig virksomhet sammen med pasientene. Erklæringer som er skrevet under slike forhold er etter rettens syn helt uten verdi.

Retten finner det bevist at tiltaltes ervervsevne ikke har vært nedsatt med minst 50% fra høsten 1999 til i dag. Det er videre bevist at tiltalte har visst dette og at han ved å få utarbeidet en uriktig legeerklæring i uberettiget vinnings hensikt har forledet trygdekontoret til å utbetale seg kr 586.039 i brutto uførepensjon i tiden 2. september 1999 til 30. september 2003. Ut fra beløpets størrelse må forholdet anses som grovt bedrageri.

De objektive og subjektive vilkår for straff etter straffeloven § 270 første ledd nr. 1, jf annet ledd, jf § 271 er oppfylt. Tiltalte domfelles ved post I.

Tiltalens post II

Aktor har frafalt post II i tiltalen. Tiltalte blir å frifinne ved denne post.

Tiltalens post III

Tiltalte har erkjent straffeskyld for å ha brukt kokain 26. august 2003 i Oslo. Tilståelsen styrkes av analyse av blodprøve tatt av tiltalte. De subjektive og objektive vilkår for straff etter legemiddeloven § 31 annet og fjerde ledd jf. § 24 første ledd er oppfylt. Tiltalte blir å domfelle ved post III.

Straffutmåling

Tiltalte er funnet skyldig i grovt trygdebedrageri over ca. 4 år med en vinning på kr 586.039. I straffeskjerpende retning legger retten vekt på at beløpet er stort og at bedrageriet har pågått over en relativt lang periode. Videre har retten lagt vekt på at bedrageriet har skjedd i samarbeid med en lege. Samfunnet og trygdemyndighetene er avhengig av at de opplysninger som gis i forbindelse med søknad om uførepensjon er riktige. Ved sine handlinger har tiltalte grovt brutt den tilliten som myndighetene i stor grad må basere seg på ved vurderingen av om vilkårene for uførepensjon er oppfylt. Fremgangsmåten som er benyttet ved bedrageriet har et profesjonelt preg. Samtidig som tiltalte har hevet uførepensjon har han ledet restaurantvirksomhet og hatt betydelige inntekter. Retten har ikke funnet at det foreligger formildende omstendigheter i saken.

Forholdet i tiltalens post III ville isolert ført til bot. Retten unnlater å idømme bot og anser i stedet handlingen som en skjerpende omstendighet ved utmålingen av straffen for post I i tiltalen, jf. straffeloven § 63 annet ledd. På bakgrunn av straffenivået i tilsvarende saker og de spesielle omstendigheter i denne saken, finner retten at straffen skal settes til fengsel i 1 år. Straffeloven § 62 første ledd er iaktatt. Til fradrag i straffen går 108 dager for utholdt varetekt på domstidspunktet.

Erstatningskrav fra trygdekontoret

På vegne av Rikstrygdeverket v/--- trygdekontor har påtalemyndigheten nedlagt påstand om erstatning med netto utbetalt uførepensjon, som er kr 523.307. Retten finner at vilkårene for erstatning klart er oppfylt og at tapet er sannsynliggjort.

Saksomkostninger

Etter straffeprosessloven § 436 skal domfelte som hovedregel dømmes til å betale sakens omkostninger, avpasset etter økonomisk evne, jf. § 437. Retten finner at domfelte skal dømmes til å betale saksomkostninger, som skjønnsmessig fastsettes til kr 5.000.

Dommen er enstemmig.

Domsslutning:

1. A, født 0.0.1970, frifinnes ved tiltalens post II.

2. *A dømmes for overtredelse av straffeloven § 270 første ledd nr. 1 jf annet ledd jf § 271 og legemiddeloven § 31 annet og fjerde ledd jf. § 24 første ledd, alt sammenholdt med straffeloven § 62 første ledd og § 63 annet ledd, til fengsel i 1 - ett - år. Til fradrag i straffen går 108 - etthundreogåtte - dager for utholdt varetekt.*
3. *A betaler 523.307 - femhundreogtjuetretusentrehundreogssju - kroner til Rikstrygdeverket v/--- trygdekontor. Oppfyllelsesfristen er 14 - fjorten - dager fra forkynnelsen av denne dom.*
4. *A dømmes til å betale saksomkostninger med 5.000 - femtusen - kroner innen 2 - to uker fra forkynnelsen av denne dom.*